

การสัมมนาเรื่อง พลังชุมชน พลังวิทยาศาสตร์ พลังชาติ ช่วยเกษตรกรไทย

Empowering Science to Strengthen Thai Agriculture: The Pivotal Role of the Thai Community

วันศุกร์ที่ 1 เมษายน 2559 เวลา 09.00-12.00 น.

ห้องประชุม CC-306 อาคารศูนย์ประชุมอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย (CC) อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

ตามที่ งานถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จัดการสัมมนาเรื่อง พลังชุมชน พลังวิทยาศาสตร์ พลังชาติ ช่วยเกษตรกรไทย โดยมีผู้ร่วมเสวนาและมีประเด็นสำคัญดังนี้

คุณชจรรัฐ สุระโคตร (ทายาทเกษตรกร จ.ศรีสะเกษ) กล่าวถึงประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการปลูกข้าวอินทรีย์ และโอกาสทางการตลาดของข้าวอินทรีย์มาตรฐานสากลเพื่อการส่งออก ที่ดำเนินงานในรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอุนแสง (เกษตรทิพย์) ที่มาจากการรวมกลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์ เนื่องจากเกษตรกรและผู้บริโภคมีความเสี่ยง ปุ๋ยราคาสูงขึ้น เมล็ดพันธุ์ไม่ได้คุณภาพ สารเคมีทางการเกษตรราคาสูง ลดต้นทุน และมองเห็นโอกาสทางการตลาดข้าวอินทรีย์ กลุ่มฯ จะมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ผ่านการอบรมในเรื่องปัจจัยการดำเนินงานที่จำเป็นต้องเตรียมก่อนการปลูกข้าวอินทรีย์ ได้แก่ แปลงนา แหล่งน้ำ ปั่นพาง หมักพาง และการปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อบำรุงดิน และส่งเสริมผลผลิตของกลุ่มฯ เช่น ข้าวสายพันธุ์ที่ตลาดต้องการ และพืชหลังนา (ตระกูลถั่ว และพืชสมุนไพร) ส่วนเรื่องโอกาสทางการตลาดข้าวอินทรีย์ กลุ่มฯ ได้สร้างแบรนด์ (เรื่องราวของผลผลิต) โปรมอท และการแสดงสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศรู้จักข้าวอินทรีย์มากขึ้น กลุ่มฯ จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ/มาตรฐาน (IFOAM EU&NOP) และชนิด/สายพันธุ์ข้าวตามที่ตลาดต้องการ เช่น ข้าวหอมมะลิ 105 และข้าวมะลิแดง มีการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เช่น ทำข้าวกล้องงอก ทำขนมจากข้าวโอ๊ตกรีม และน้ำข้าวกล้อง มีการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ อายุน้อย เพื่อช่วยแก้ปัญหาในภาคการเกษตรให้ดีขึ้น (เป็นอาสาสมัคร) และทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่าที่อายุมากขึ้น และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำนา เช่น เครื่องหยอดเมล็ดข้าวแห้ง จะช่วยลดแรงงานด้านการเกษตร ได้ข้าวคุณภาพดี และลดต้นทุน

การมองภาคเอกชนเข้ามาในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการทำนา การผลิต ในลักษณะ Contract Farming นั้น กลุ่มฯ จะมองภาคเอกชนในลักษณะพันธมิตรด้านที่ปรึกษา หรือการรวมรวมผลผลิตร่วมกันมากกว่ามองเป็นคู่แข่งกัน

ด้านปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มได้ประสบ เช่น เรื่องการสื่อสารด้านวิชาการกับเกษตรกร ต้องมีเทคนิคและการสื่อสารที่ดี ต้องอธิบายหลักวิชาการให้เป็นภาษาที่เกษตรกรเข้าใจได้ง่าย

การจัดตั้งกลุ่มฯ นับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เพราะสามารถช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่สามารถปลดหนี้ได้ ตั้งราคาขายข้าวได้สูงขึ้น มีสุขภาพ ความสุขมากขึ้น และช่วยลดต้นทุนในการทำนาได้ กลุ่มฯ มีเครือข่ายที่จะช่วยแลกเปลี่ยนเทคนิคและข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ได้ เช่น

เครือข่าย จ.ยโสธร และ เครือข่าย จ.ร้อยเอ็ด เป็นต้น อีกทั้ง กลุ่มๆ ยังมีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกันปลูกต้นไม้ในชุมชนกว่า 2 หมื่นต้น และมีสวัสดิการให้กับสมาชิกในกลุ่มๆ อีกด้วย

คุณอนุกุล ทรายเพชร (ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรอินทรีย์และผู้ก่อตั้งแบรนด์ FolkRice) กล่าวว่า ตัวเองมีพื้นเพเป็นลูกชาวนา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสหวิทยาการสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลับมาอยู่บ้าน แต่ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาใช้กับครอบครัวและการทำการเกษตรที่บ้านไม่ได้ จนกระทั่งเป็นนักส่งเสริมการปลูกข้าวทั่วประเทศให้กับองค์กรด้านการเกษตร แล้วพบว่า ทำไมผู้ผลิตข้าว (เกษตรกร) ไม่สามารถกำหนดราคาขายข้าวได้ ดังนั้นจึงเกิดความรู้สึกอยากพัฒนาศักยภาพของชาวนาด้วยแนวคิดของคนรุ่นใหม่ ด้วยเทคโนโลยีไอที มาสร้างแอปพลิเคชันแพลตฟอร์มที่ช่วยในด้านช่องทางการซื้อขายข้าวให้ง่ายขึ้น เป็นทางแรกที่จะช่วยชาวนาได้อย่างเห็นผลเร็วที่สุด เพราะปัญหาหลักที่ชาวนาต้องประสบมีทั้งเรื่องความยากในการปลูก เรื่องการกตราคาของโรงสีข้าว และการขาดความรู้ในด้านการตลาด ซึ่ง FolkRice จะเลือกดำเนินการกับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่กลับบ้านไปแล้ว สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้าน และอำเภอ นั้นๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่าโดยทางอ้อมได้อีกด้วย

เกษตรกรและผู้บริโภคสามารถสมัครและเข้าถึงช่องทางการซื้อขายผ่านแอปพลิเคชัน FolkRice ได้ทั่วโลก โดยไม่จำกัดจำนวน ได้ที่ www.folkrice.com อีกทั้ง FolkRice ยังต้องการให้เกษตรกรหันมาปลูกข้าวพันธุ์แปลกๆ เพราะเกษตรกรจะสามารถเป็นผู้ตั้งราคาขายได้

คุณกนิษฐา นิลแดง (ผู้จัดการบริษัท ลินมาร์ค จำกัด) กล่าวถึงบริษัทฯ มีแนวคิดที่จะสร้างมูลค่าเพิ่ม/รายได้ให้กับเกษตรกร และนำภูมิปัญญาไทยไปสู่สากล ด้วยการแสดงอาหารไทย สอนการทำอาหารไทย ให้กับชาวต่างชาติได้ชิม ด้วยวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วในเมืองไปเป็นตัวนำเสนอ ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินงานที่คิดใหม่ทำใหม่ หรือ การใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วย และปัจจุบันบริษัทฯ เน้นการนำข้าวอินทรีย์ (ข้าวแข็งหลายสายพันธุ์) มาแปรรูปเป็นเส้นก๋วยเตี๋ยว และพาสต้า เป็นต้น เพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ และในอนาคตบริษัทฯ มีแผนจะผลิตอาหารประเภทกึ่งสำเร็จรูป ต่อไป

ขณะนี้บริษัทฯ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรใน จ.ยโสธร เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบข้าวแข็งส่งให้กับบริษัทฯ และสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชหลังนา พืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่ว Chick Pea ที่ใช้เป็นส่วนผสมการผลิตเส้นพาสต้าได้

คุณสมศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ (ผู้จัดการหน่วยบริการเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท) กล่าวถึง สวทช. มีหน้าที่นำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมถ่ายทอดสู่เกษตรกร หรือนำโจทย์จากชุมชนมาวิจัยและหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกษตรกรมีการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ได้ เช่น การปรับปรุงสายพันธุ์ข้าวให้ต้านทานโรคต่างๆ ทนทานต่อการหักล้ม ทนทานต่อน้ำท่วม การก่อสร้างเครื่องสีข้าวขนาดชุมชน เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือก ซึ่ง สวทช. จะมีกลไก/ขบวนการการถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร และมหาวิทยาลัย

และ สวทช. ยังได้ดำเนินโครงการสร้างทายาทเกษตรกร เป็นการโน้มน้าวลูกหลานเกษตรกร ให้สนใจเป็นเกษตรกร/ชาวนารุ่นใหม่ ที่พร้อมจะนำเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาการทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

การทำงาน ดังนั้นการทำงานกับชนบทต้องมองเป็นองค์รวม โดยมองถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน มองเป็น อาชีพ สิ่งแวดล้อม และ สังคมชีวิตที่ดี ก่อนจะมองถึงรายได้ของเกษตรกร

ภาพบรรยากาศภายในงานเสวนา